

LA PROGRESO

OFICIALA ORGANO DE ĈEĤOSLOVAKA ASOCIO ESPERANTISTA

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: PRAHA-VII. SOCHAŔSKÁ 333.

Jarabono (10 numeroj) Kĉ 20.—, fremdlando: bonvaluta Kĉ 25.— (5 sv. fr.) malbonvaluta Kĉ 15.— (3 sv. fr.) Konto de la ĉekoficejo Praha n-ro 34.271.

La unua n-ro de la nova jarkolekto aperos 25 Novembro.

PROPAGANDU PER FAKTOJ!

Aŭtuno venis, vintro proksimiĝas. En la naturo tempo de ĝenerala ripozo, ĉe ni esperantistoj tempo de semado. La klubaj kunvenoj revigliĝas, en klubaj komitatoj ree estas diskutataj kaj poste pli malpli sukcese realigitaj la kutimaj entreprenoj: publikaj paroladoj, kursoj, ekspozicioj.

Sed ĉu en ĉiuj kluboj? Kaj se jes, ĉu oni laboras ekonomie, ce ante atingi la maksimumon per la ĝusta uzo de energio? Preparante kurson oni anoncas tion unu du fojojn en lokaj gazetoj kaj per kelke da afiŝoj en komercejoj, iuloke ankaŭ per specialaj afiŝoj sur publikaj afiŝtabuloj.

Sed ĉu en ĉiuj lokoj la kluboj zorgas, ke la publiko aŭdu pri esperanto ne nur ĉe la okazo de la kursoj, sed konstante *dum la tuta jaro*? Ĉu ili zorgas, ke la publika opinio de ilia urbo estu konstante, iom post iom, ŝanĝata favore al esperanto? Nur tiam la kursoj povas esti plene sukcesaj. Ni bone scias — ĉar oni de pluraj lokoj informas nin pri tio — ke ekzistas gazetoj, kiuj pli ŝatas publikigi lokajn skandaletojn kaj politikaj disputojn anstataŭ informi siajn legantojn pri gravaj faktoj de la nunepoka vivo, inter kiujn esperanto ja nepre apartenas. Sed ni scias, ke ekzistas kelkdeko da gazetoj emaj informi ankaŭ pri lingvo internacia. Zorgi, ke almenaŭ en tiuj aperadu informoj pri progresado de esperanto, estas unu el la plej gravaj taskoj de kluboj kaj de izolitaj esperantistoj.

Da materialo estas sufiĉe, kiel montras la rubriko Propaganda Fako en ĉiu nia

numero. Tiaj mallongaj notizoj pri faktoj, eĉ se ili ne enhavas tiel efikan novaĵon, kiel estas la oficiala rekono de esperanto en la Ligo de Nacioj, valoras propagande pli ol longaj artikoloj teoriaj, precipe se tiuj ĉi estas skribitaj en stilo de antaŭmilita propagando. Kion juĝi pri la propaganda lerteco de samideano parolanta en propaganda artikolo pri esperanto kiel lingva projekto, kiu estos utila, kiam ĝi estos ĝenerale enkondukita, kaj tute forgesanta atentigi pri la okazoj, en kiuj esperanto jam nun estas uzata. Anstataŭ paroli ekzemple pri *estonta* utileco de esperanto por turisto en fremdaj landoj, kial oni ne raportas pri la faktoj, ke jam nun, en la nuna stato de la movado, dank' al la sindonaj delegitoj de UEA esperanto *estas uzata* de miloj kaj miloj da vojaĝantaj personoj. La certa parto de la publiko jam nun favora al la celoj de lingvo internacia pli ŝa'as aŭdi, kio do jam estis realigita el la promesoj de propagandantoj, pli ŝatas aŭdi faktojn kaj vidi pruvojn. La postmilita propagando de esperanto akiris multajn tiajn faktajn sukcesojn en la uzado de esperanto, estas do peko kontraŭ ekonomiaj principoj de ĉia laboro ne uzi ilin. Nur kiam scio pri iu loka, landa aŭ regna sukceso estas disvastigita en la tuta mondo, nur tiam ĝi havas veran signifon. Tion ne devus forgesi niaj samideanoj. Ne opinii vian movadon kaj vian laboron loka, ni ĉiuj estas interligitaj, unuj dependas de la aliaj. Subtenante vian Asocion vi fortigas vin mem, subtenante K. R. vi fortigas vian Asocion kaj subtenante UEA vi helpas starigi la movadon sur fortan fundamenton, sen kiu eĉ via loka klubo ne povus sukcesi.

R. H.

LITERATURO

HO, MIA HEJM'?

(La ĉeĥa himno.)

Ho, mia hejm', amata hejm'!
Jen bruetas pin-arbaro,
akvo ŝaŭmas en rokaro,
en ĝardeno ĉarma flor'
ravas min per bonodor' —
jen la bela lando ĉeĥa,
tie estas mia hejm',
tie estas mia hejm'!

Ho, mia hejm', amata hejm'!
Loĝas tie gento slava
noblanima, vigla, brava,
kontraŭ malfavora sort'
ŝirmas ĝin la propra fort' —
jen la ĝlora gento ĉeĥa,
inter Ĉeĥoj mia hejm',
inter Ĉeĥoj mia hejm'!

Libera traduko de M. Lukáš.

NAD TATROU SA BLÝSKA

(La slovakia himno.)

[:Furiozas fulmoj
super nia Tatra,;]
[:plue malgraŭ tio
vivos Slovakio,
nia lando patra!:]

Tradukis M. Lukáš.

FEDOR BOGDANOV:

LA KRANIO

Estis frua dimanĉa mateno. Ĉiuj aldormadis siajn lastajn, la plej dolĉajn minutojn. Mi leviĝis, vestiĝis, kaj prenis mian ĉapelon en la manon, por eliri eksteren. Jam de infaneco mi estis kutiminta leviĝi frue — antaŭ sunleviĝo — kiam la aero estas freŝa, kiam la brusto libere spiras, kiam la najtingalo plej klare kaj sinforgese kantas, kiam la spirito supreniras en eterajn mondojn, kaj la revoj flugas, flugas per flugiloj de hirundo. Kiam la unua sunradio per kiso vekas la montajn florojn kaj admonas la cervon — la balkanan reĝon — serĉi sian kaŝejon, tio estas la minutoj, en kiuj mi sentas min la plej feliĉa, mia plej amata tempo.

Mi volis promenadi ekstere, malproksime de la urbo, tute sola: tiel estas pli agrable. Mi jetis rigardon al mia fratineteto, kiu kuŝis en sia lito dronante en siaj blondharoj. Ŝi dolĉe, anĝele ronkis, ferminta delikate siajn blujajn okuletojn, kaj sur ŝiaj vangetoj rozkoloro ludis. Mi kliniĝis, kisis ŝin sur la ŝvitanta frunteto; ŝi svingis la maneton, turniĝis je la alia flanko kaj denove ekronkis unusone...

Mi eliris ĝis la kverkarbareto. Ĥoro de birdoj, najtingaloj, konkuris per siaj mirindaj melodioj. Ĉiu el ili kvazaŭ celis superi siajn kamaradojn per sia artistarto. — Mirinda estis la melodio de ĉiu el la apartaj kantistoj, sed dia estis la harmonio, la komuna ario de tiu ludema, nature kombinita sorĉa ĥoro. — Enpensiĝinta mi estis, kiam nevole mi vidis, ke mi estas alveninta en la tombejo; malproksime de l'urbo estis kelkaj malnovaj tomboj, ĉirkaŭitaj de herboj kaj kampoŭfloroj. La krucoj jam putriĝintaj aŭ kovritaj de musko. Tie ĉi kaj tie belaj floroj floras sur tiuj trankvilaj loĝejoj, malproksime de l'monda bruado, de l'ĉiutagaj zorgoj... Kaj mi kliniĝis, forŝiris tiujn bonodorajn florojn plantitajn ĉi tie kaj surŝutatajn de l'diino mem de l'universo... Mi ekvidas detruitan tombon, ostojn, homan kranion. Kaj mi haltas super ĝi. Rigardas mi kaj sennombraj pensoj eniras mian kapon. Ĉu iu paŝtisto paŝtis senzorge sian ŝafaron sur montetoj kaj ankoraŭ pli senzorge kondukadis ludante per sia mielkavalo*) sian ŝafaron al paŝtejo de fruaj matenoj ĝis malfruaj lunaj vesperoj? Aŭ tio ĉi estas iu juna forto, forŝirita de l'koro de patrino?...

Kaj la dentoj estas ankoraŭ puraj, belaj, blankaj, eĉ ne unu el ili mankas. Eble estas la kapo de l'vilaĝa belulino — la fiereco, la floro de l'vilaĝo, post kiu malsaĝe kuradis junuloj por ektrinki la akvon el ŝiakruĉo aŭ kaldronoj aŭ fine ricevi eron da ocimo!**)...

Kaj sur tiuj ĉi lipoj, kiuj nun mankas, formangiĝitaj de l'neniamsatigebla tero, varmega kiso estis ludanta kaj tiuj ĉi dentoj transrozaj lipoj estis jetantaj doloran „ah!“ forŝiritan el la subterajoj de karega, amanta koro?

Sed nun? — nun ŝi kuŝas tie ĉi, por ke ĉiu preterpasanto ŝin piedpuŝu! Kaj ĉu, ho Dio, ĉi tie estas la fino post tiom da penoj, ĝojoj, revoj, celadoj, larmoj kaj esperoj!

El la bulgara Antologio de Iv. H. Krestanoff.

*) Paŝtista blovinstrumento, simila al fluto. R. tr.
**) Ĉeĥe: bazalka, lat. Ocimum.

NOVA EŬROPO

Fr. Plaminková:

KION LA VIRINOJ ATINGIS EN LA ĈEĤO-SLOVAKA RESPUBLIKO

El manuskripto trad. M. Cimrová.

LEĜODONAJ REFORMOJ DEFENDATAJ DE VIRINOJ.

En tiu ĉi artikolo estas ripetataj kelkaj detaloj jam menciitaj, sed la tasko de tiu ĉi artikolo estas almenaŭ iom karakterizi la agadon de deputitinoj ĉie, kien en la parlamento penetris iliaj iniciatoj kaj partoprenoj.

Oni devas konstati, ke la deputitinoj defendas la rajton de virinoj, sed la leĝodonaj reformoj de ili proponataj ne rilatas ekskluzive tiun ĉi problemon, sed ili rilatas ĉefe la bezonojn de vastaj rondoj de la popolo.

Ekzemple la deputitinoj prezentis proponojn rilate la nutradon de loĝantaro kaj moderigon de ilia mizero kaŭzita de seka vetero aŭ de naturaj katastrofoj, kaj ankaŭ alie ili proponis ŝanĝojn en leĝaj reguloj, kiuj rilatas juĝan civilan leĝaron kaj soldatan punleĝaron. Kelkaj leĝoj defendas la interesojn de militaj invalidoj kaj egaligon de pensioj, aliffoje la leĝan reguligon de dimanĉa ripozo en komercejoj kaj oficejoj, difinon de kompetenteco de diversaj ministerioj k. t. p. La deputitinoj estis inter la proponistoj de leĝoj pri terposeda reformo, pri disigo de la eklezio kaj la ŝtato kaj pri egalvalorigo de eklezio de „bohemiaj fratoj“, de „eklezio ĉehoslovaka“ kun la eklezio roma. Kontraŭe la deputitino de popola (klerikala) partio defendis la interesojn de sia partio kaj intervenis ekz. kontraŭ la forigo de kruco el lernejoj. Lernejaferoj estas ofta objekto de proponoj kaj interpelacioj de virinoj kaj ili tuŝas ĉiajn lernejojn, de ĉiuj specoj kaj gradoj, de sublernejoj ĝis la mezaj, fakaj kaj altaj. Unufoje tio rilatas protestojn de ĝenerala karaktero: instruado de komerca scienco, starigo de fakultatoj, aŭ la zorgon pri infanoj kun diversaj korpaj difektoj, alian fojon oni pritraktas la interligitecon de virinaj aferoj kun aferoj lernejoj, ĉu ĝi koncernas la ĝenerantojn aŭ ĝeinstruistojn aŭ ilin ambaŭ. Ĉi tien apartenas la proponoj: pri reguligo de salajroj kaj pri juraj interrilatoj de zorgantinoj pri infanoj en sublernejoj; pri institutaj inspektorinoj en lernejoj por germanlingvaj virinoj; pri fondo de praktikaj kursoj por virinoj kaj knabinoj; leĝan aprobon de propono, ke knabinoj 14—16jaraj nevizitantaj aliajn lernejojn, estu devigataj vizitadi vesperajn kompletigajn lernejojn (precipe junularo okupita en la komerco kaj industrio). Iniciatojn por reorganizo de knabinaj lernejoj por virinaj profesioj kaj por reguligo de vivokondiĉoj de instruistaro en tiaj lernejoj (vidu parton edukigan) havis la deputitinoj el partio de ĉsl. socialistoj. La leĝo starigas ŝtatigon de tiuj ĉi lernejoj kaj egalrajtigas la instruistaron en tiaj lernejoj kun la instruistaro de aliaj ŝtataj fakaj lernejoj. Estis starigitaj precizaj tipoj de tiuj ĉi lernejoj. Per tio estis farita grava parto de kultura laboro.

La intereso de okupitaj virinoj estas tre ofta objekto de intervenoj de deputitinoj. Ili defendas situacion de virinoj en ŝtataj institutoj, oficejoj kaj

ekzemple defendas virinon laborantan en gastejoj; la deputitinoj proponas forigon de edziĝomalpermeso de virinoj laborantaj en publikaj oficoj.

Diversaj proponoj havas celon solvi la demandon pri patrineco de vidpunkto ekonomia, sed ankaŭ de vidpunkto higieno-morala (zorgo pri patrinoj kaj suĉinfanoj, transpreno de zorgo pri malriĉaj akus-intinoj kaj iliaj infanoj per la ŝtato, deviga patrina asekuro de ĉiuj laborantaj virinoj, ĉu manlaboristinoj ĉu laboristinoj intelektaj, aŭ virinoj okupitaj en hejmoj; aljuĝon de titolo „sinjorino“ ankaŭ por ĉiuj laborantaj virinoj kaj needziniĝintaj patrinoj; ŝanĝo de regularo koncerne la forigon de embrio).

Tiujn ĉi proponojn iniciatis kiel ĉeĥaj, tiel germanaj socialistinoj de diversaj partioj. Ŝanĝoj al la leĝo pri formalajtoj de edzeca kontrakto estis proponitaj de deputitino de partio nacidemokrata.

La komuna intereso devigis la reprezentantinojn de diversaj politikaj partioj, ke ili komune manifestu en parlamentejo la 17. de januaro 1922. Okazis t. n. „Tago de virinoj“, kiam la deputitinoj de partioj social-demokrata, ĉ. ho-socialista, komunista kaj popola (klerikala) parolis kontraŭ la vendado la *alkoholtrinkaĵoj al junaj personoj*.

La virinoj de diversaj politikaj tendencoj komune postulis forigon de regulita prostitucio kaj batalon kontraŭ seksmalsanoj. La iniciativo venis el vicoj de virinoj. Jam dum aŭstria regado akceptis la virinaj societoj (ekz. centra asocio de ĉeĥaj virinoj, virina ĉeĥa klubo) principon de abolicio en konsento kun opinioj de nuna prezidanto Masaryk, kiu havis ankaŭ inter la virinoj multajn partianojn kaj kies opinio pri feminismo efikis je multaj viroj. En la respublika parlamento faris koncernantan proponon partio de ĉeĥaj socialistoj, la ministerio de higieno ellaboris la leĝon kaj raportanto en higieno-komitato estis sinjorino Landová-Stychová, kiu sukcesis fari kelkajn ŝanĝojn kontraŭ la registara propono (ekz. forstreko de paragrafo, laŭ kiu ne estas punata profesie praktikata prostitucio).

La leĝo ordonas devigan kuracadon de seksmalsanoj, forigas ĉiujn policajn kaj aliajn administraciajn aranĝojn celantaj la inspektadon super prostitucio kaj forigas la bordelojn. Tiu ordono koncernas egale la virojn kiel la virinojn.

La deputitinoj laboras en diversaj komitatoj de nacia parlamento kaj ili estas tre ofte komisitaj per raportado en diversaj proponoj de leĝoj en komitatoj kaj en plennombra parlamenta kunveno.

Fino.

TAYLORISMO KAJ VIOLONISTOJ.

Ŝajnas esti eble ne kredebla, ke oni povus je la violono studi du poziciojn samtempe kaj duonigi tiamaniere la penigan ekzercon — kaj tamen tio ĉi estas vera.

La violonistoj de la tuta mondo havas grandan sensacion. Aŭtoro de tiu ĉi „violona taylorismo“ estas ĉeĥa profesoro *Bed ich Voldan* de konservatorio en Praha. La rezulto de liaj kelkjaraj klopodoj estas ĵus tiu-ĉi „renverso“ en la violona instruado. Kiel oni scias, ĉiam du pozicioj postulas je violono parencan fingrometadon, tiel ke la ok pozicioj povas esti reduktitaj je kvar. Prof. Voldan metis tiun ĉi parencecon kiel bazon por sia reformita sistemo kaj kreis tiamaniere efektive *grandiozan metodon verkon*.

La sistemo konsistas el tri partoj: El „Nova

metodo de pozicioj“ (komencebla post la trastudo de I. pozicio de kia ajn metodo), el „80 kantoj“ kaj „40 etudoj“, kio reprezentas grandegan materialon sur kelkaj paĝoj kompare al aliaj metodoj. La kantoj enhavas la plej belajn melodiojn ĉeĥoslovakajn, jugoslavajn, germanajn kaj anglo-usonajn (kun teksto). Oni ekzemple konsideru, ke ĉiu el la 80 kantoj estas ludebla en du pozicioj (en parenca pozicio preskaŭ sen ekzercado), kio reprezentas entute 160 kantojn, kiuj devus esti — laŭ la malmovaj sistemoj — ĉiuj presitaj; sed la metodo de prof. Voldan plenumas sian taskon je duono pli rapide kaj malmultekoste. Same en la 40 etudoj la studento lernas du poziciojn samtempe.

Tion tuj bone komprenis la fama konservatorio en Praha kaj enkondukis la verkon en la muzika instituto. La ministerio de instruado kaj ĉeĥa akademio de artoj kaj sciencoj ekkoninte gravegan signifon de la verko, subvencis la tradukon de tekstoj, kio ebligas fortan disvastigon de la verko ne nur en Eŭropo, sed ankaŭ trans la maro.

Ĉiuj tre gravaj metodaj analizoj estas tre detale priskribitaj ĉeĥe, jugoslave, angle, germane rekte en la metodlibro, aparte en broŝuroj france, itale, ruse, pole kaj ukraine. La verkojn eldonis „Neubert-Edition“ en Praha, Ĉeĥoslovakio.

Fakuloj proklamas, ke tiu ĉi verko estas unika en la tuta muzika mond-literaturo, kiel laŭ vidpunkto melodia tiel muzika. Detaloj ĉe la redakcio de la Progreso.

J. P.

Reprezo en nacilingva traduko rekomendata.

Dr. ALEX BATĚK.

Tiu ĉi konvinkita kaj konvinki kapabla apostolo de racionalismaj idealoj plenigis siajn 50 jarojn. Kiam vidis lin prediki sur placo Staroměstské unu pesimisma estetikisto kaj mokanto pri maŝina kulturo, li trovis lin maljunuleto nedika, kaj nenion alian sciis diri pri li. Estetikistoj serĉantaj la plej altan idealon belecan iom tro ofte forgesas idealon de ĉiutaga bezono. La celado de Batěk estas tute kontraŭa. Trovi kaj altrudi al homoj la plej taŭgajn rimedojn por ilia labortaga vivo li rigardas kiel idealon decantan al viro. Tial li esploras ĉiujn praktikajn konsilojn kiujn povas al individua vivo doni naturscienco, higieno, psikologio, etiko, metafiziko, religio kaj precizigas ilin en konkretaj reguloj por individua homo. Laŭ tio li estas laŭtempe unua pragmatisto en nia nacio. Estas nature, ke tia spirito baldaŭ ekkonis la gravecon de esperanto kaj mem kunlaboris en nia movado. Li estis kunfondinto kaj unua prezidanto de iama Bohema Asocio Esperantista kaj kunlaboranto de niaj gazetoj. Ankaŭ liaj propagandaj artikoloj meritas dankan atenton.

Stan. Kamaryt.

GVIDANTOJ DE KURSOJ !

Uzu en viaj kursoj por komencantoj
VORTARO ESPERANTO-ĈEĤA
de Bedřich Tittl.

Prezo 5 Kč, bindita 7-50 Kč.

..... Granda rabato laŭ interkonsento. ....

ESPERANTA MOVADO

LA XVI. UNIVERSALA KONGRESO EN WIEN

6.—13. Aŭgusto 1924.

En nia raporto pri la kongreso Wienera ni klopodas prezenti pri niaj legantoj koncizan bildon pri la traktado kongresa. Malgraŭ tio, ke oni riproĉas al niaj kongresoj malmultan laboron, okazis en Wien kelke da interesaj debatoj. Eĉ la debato pri la organizo, lasta kiel ni povas rajte supozi, prezentas atentindan materialon eĉ por samideano, kiu ne tro ŝatas tiun ĉi temon.

Malgranda amplekso de nia gazeto ne permesas raporti pri fakaj kunsidoj (cetere ni ne ricevis informojn pri ili) nek pri amuzaj aranĝoj. Oni multe kritikis la kongreson. Ni ne publikigas plendojn, ĉar ni ricevis nenion de niaj legantoj kaj ni mem, sciante bone el nia propra sperto, kiel malfacile oni laboras, dum aliaj facile kritikis, estas emaj, se ne pardonu, do almenaŭ silentu tie ĉi pri ili. Cetere, ŝajnas al ni, ke kritikado havas nur tiam sennon, se ĝi celas plibonigon, kaj por ke la venonta kongreso evitu erarojn de la pasintaj estus tre saĝe ĉiujn rimarkojn pri tio sendi al Centra Komitato, kiu de nun prenas sur sin gvidan rolon ankaŭ pri la kongresaj aferoj.

KUNVENO DE U. E. A.

Jaŭdo, 7. Aŭgusto, 10-15 h.

D-ro Privat resumas la ĉefajn punktojn de la Jara raporto, publiigita en la Kongresa Libro. Li anoncas eksigon de S-ro Stettler, prez. de UEA, informas pri la konsisto de la nova komitato, nun 25-membra (el ĈSR krom S-ro Hromada, S-ro Scholze, prez. de Germana Esp.-Ligo). La nombro de la membroj kreskis de 6.150 al 6.300 Li akcentas, ke nur atinginte 10.000 membrojn, UEA troviĝos sur firma bazo materia kaj nur tiam povos sin plene dediĉi al realigado de siaj planoj. Interesaj estis sciigoj de S-ro Fischer (Bucurest) kaj S-ro Isbrücker (Haag): En Rumanio rajtas esti membro de Nacia Asocio nur persono samtempe paginta al UEA. En Nederlando Nacia Asocio havas du specojn de membroj: naciaj kaj internaciaj. Tiuj ĉi lastaj estas samtempe membroj de UEA.

SOLENA MALFERMO

Ĝi okazis nur la kvaran tagon de la kongreso, dimanĉe en la belega salonego de *Konzerthaus*, kiu estis plenplena de la kongresanoj. Prezidanto estis S-ro D-ro Minibek, ministeria konsilanto en Wien, Vicprezidantoj: D-ro Privat, prez. de Centra Komitato, S-ro Warden, Vicprez. de Akademio, S-ro Merchant, prez. de K. R., S-roj Schröder kaj Schamanek, plue: D-ro Kamaryt por Ĉeĥoslovakio, S-ro Aktarĝiev por Bulgaroj, D-ro Steche por Germanoj, S-ro Deligny por Francoj, Pastro Lajos por Hungaroj, S-ro Filipetti, urbestro de Milano, por Italoj kaj Prof. Bujwid por Poloj. El tiuj ĉi nacioj estis la plej multo da kongresanoj. Sekretarioj de la kongreso estis S-ro Edmonds (K. R.) kaj S-ro Kreuz (UEA).

Salutan paroladon havis D-ro Minibek. Poste sekvis, brila kiel ĉiam, parolado de D-ro Privat. Oficiale salutis la kongreson D-ro Horicky en la

nomo de kanceliero Seipl kaj de vickancelario, D-ro Emmerling, vicurbestro de Wien, Dro Suess, Dekano de filozofia fakultato (germane kaj esperante) en la nomo de Universitato de Wien, Plue: Grafo Lasocki, ministro de Pola respubliko, D-ro Dietterle en la nomo de Germana Ministerio de Interno, Komandanto Mangada-Rosenörn (Hispana registaro), S-ro Isbrücker (Nederlanda), S-ro Fischer (Rumana ministerio por Komercio kaj Industrio), S-ro Morariu (Rumana Ministerio de Interno kaj Polica Administrato), S-ro Horner (Ruĝa Kruco).

Salutoj de naciaj delegitoj estis interesaj tiun ĉi fojon per tio, ke ĉiu el 25 parolintoj diris komencan frazon en sia gepatra lingvo. Tiamaniere bone manifestiĝis la diverslingveco de la kongresanoj kaj la grandega utilo de la lingvo internacia, unuiganta ĉiujn.

Por Ĉeĥoslovakio salutis la kongreson D-ro Kamaryt, Vicprez. de Ĉs. Asocio Ĝsp. kaj Inĝ. Scholze, prez. de G. E. L. Ekstereŭropaj landoj reprezentistaj estis: Aŭstralio, Ĉinio, Meksikio kaj Urugvajo.

I. LABORKUNSIDO

Lundo, la 11./8.

S-ro Warden, Vicprez. de la Akademio, legas la raporton de la

Sekcio por gramatiko,

verkitan de ĝia direktoro D-ro Walter Lippmann.

Specialaj taskoj de la G Sekcio estas la kontrolo de la nuna apliko de nia lingvo en la publiko, kaj helpo, ke la lingvo estu uzata pure kaj korekte. Ĝia aŭtoritata influo estas uzota en okazo, ekz., se esp-a gazeto atentinda daŭre pekus kontraŭ iuj reguloj de nia gramatiko aŭ se bonfama aŭtoro konstante uzus en sia libro formojn gramatike nekorektajn. Tiam la G. S. povas peti la erarinton eviti la erarojn estonte kaj averti pri ili.

Sed alia pli ofta kaj tre necesa laboro estus la kontrolado de nacilingvaj instrulibrooj de esp-o, kiuj precipe en iuj lingvoj estas multaj, sed ne ĉiam senripoĉaj. En tiu ĉi esplora kaj konsila tasko povas helpi al G. S. diverslingvaj samideanoj, tute spertaj en gramatikaj aferoj, eĉ se ili ne estas LK-anoj.

Alia tasko de G. S. kaj simile de aliaj sekcioj de L. K. estas donadi respondojn al demandoj pri diversaj lingvaj problemoj, kiuj troviĝas ja en esp-o, spite ĝia facileco, sekve de natura komplikeco de la homa pensaro kaj de la naciaj lingvoj.

La raporto do, kiel videble, parolas nur pri faritaĵoj. Eĉ regularon la Sekcio ne havas kaj nur provizora regularo estas preparata.

Tamen, se vi volos kritiki la malriĉecon de la faritaĵoj, la Direktoro atentigas, cetere prave, pri la fakto, ke laboro en la Sekcio, same kiel ĉiu laboro por esp-o, estas eksterprofesia kaj do dependas de la hazardaj kvantoj da tempo kaj forto, kiujn lasas liberaj pli urĝaj devoj ĉiutagaj.

El la objektoj, kies detala esploro estis petata, la Direktoro citas: ĝusta uzo de -ata kaj -ita; formiĝo de la vortoj „Esperantujo“ kaj „avidata“; plursenceco de la vorto „cento“; uzo de la refleksiva pronomo en dependaj propozicioj.

Sekcio por Konkursoj kaj Premioj

La raporto de D-ro Privat, Direktoro de la Sekcio por konkursoj kaj premioj (Membroj: S-ino Hankel kaj S-roj Isbrücker, Kühnl, de Mènil kaj

Stroele) informas, ke laŭ ĝia propono la Akademio decidis aljuĝi honoran rekompenccon por 1924 al jenaj du verkoj:

1. *Preter la vivo*, originalaj poemoj de Julio Baghy

2. *Johano la Brava*, de Petöfi, trad. de K. de Kalocsay.

En la debato diversaj parolantoj esprimis kaj subtenis la deziron pri *Enciklopedia Vortaro* laŭ la metodo de Kabe kaj pri traduko de gravaj *popularsciencaj* verkoj; D-ro Dietterle plendas pri nesufiĉa subteno de esp-istoj al la impona *Vortaro de Wüster*; iuj deziras, ke ĝi enhavu esp-ajn difinojn anstataŭ la germanaj. Oni sciigas, ke S-ro Delanoue prilaboras *bankfakan* vortaron, S-ro Rollet de l'Isle la *radio-vortaron* kaj ke la *kuracista* vortaro de S-ro Briquet estas tute preta. Oni bedaŭras, ke la Akademio Sekcio por Teknikaj Vortaroj ne sendis raporton. La ĝeneralan deziron havi tiajn vortarojn esprimas la rezolucio de D-ro Hanauer, akceptita:

Koncerne la teknikajn vortarojn la Kongreso petas la inĝenerojn kunsidontajn dum ĝi, ke ili faru al la Akademio proponon, laŭ kiu oni alproksimiĝu al la uzado de esperanto en la teknikaj internaciaj rilatoj.

Pri K. K. K.

S-ro Warden prezentas la lastan raporton de la K. K. K. (Konstanta Kongresa Komitato aŭ Komisiono), ĉesanta nun funkcii, kaj plendas, ke Loka K. K. ne publikigis lian raporton en la Kongresa libro. S-roj Schröder kaj Schade deklaras, ke multaj poŝtaoj perdiĝis pro kulpo de Wienera poŝto. D-ro Privat bedaŭras, ke K. K. K. kiel komisiono de Centra Komitato ne sendis la raporton al tiu ĉi. S-ro Warden opinias, ke K. K. K. estas tute memstara. S-ro Edmonds, kiel sekretario de Konstanta reprezentantaro de la Naciaj Societoj (K. R.) anoncas, ke la naciaj societoj unuanime, krom unu sindeteno, konfirmis la proponon de la Geneva konferenco forigi la K. K. K. „kiu pezigas de jaro al jaro nekonatajn deficitajn de antaŭaj kongresoj sen ia publikigo de kontoj.“ Ĉar ankaŭ U. E. A. aprobis la decidon, tiu forigo de K. K. K. estas nun definitiva. Tamen, ĉar S-ro Wardeu opinias, ke por tio estas kompetenta la kongreso, S-ro Degen prezentas la jenan rezolucion, kiu estis akceptita kontraŭ 6 voĉoj kaj per kiu fine tiu ĉi afero estis finita:

La XVI. kongreso en Wien deklaras, ke pro la definitiva ekfunkciado de la oficialaj institucioj laŭ la kontrakto de Helsinko, la decidpovo kaj la solvo de organizaj demandoj apartenas de nun al la rajtigataj organizaĵoj de la esperantistaro, UEA kaj Konstanta Reprezentantaro de Naciaj Societoj (K. R.), kiuj havas la devon ilin prizorgi kaj tial la kongreso rekomendas, ke oni ne plu ŝargu per ili la tagordon de la universalaj kongresoj.

Fine do, ni povas havi la esperon, ke en niaj kongresoj ni havos okazon por diri kaj aŭdi ion alian ol organizaj aferoj.

K. R.

Espereble niaj legantoj konas la signifon de tiuj ĉi du literoj. Ili pagas ja por la organizaĵo, portanta ilin po 2 Kĉ jare. Estas komencaj literoj de Konstanta Reprezentantaro de la Naciaj Societoj, pri kies agado dum la pasinta jaro raportis S-ro Edmonds, ĝia sekretario-kasisto, en la Kongresa libro kaj krom tio koncize en la I. laborkunsido

Jen mallonge kelkaj detaloj, laŭ la oficiala protokolo kongresa:

La kongreso en Helsinki 1922 rekomendis, ke estonte la esperantistoj komisiu siajn organizajn aferojn ne plu al hazardaj ĉeestantaroj de kongresoj, sed al ĉiuj organizataj societoj de la esperantistaro per duobla aranĝo: Unuflanke UEA, kiu grupigas ĉiujn kotizantajn individuojn en la tuta mondo kaj duaflanke la naciaj societoj sendantaj po unu reprezentanto en K. R. La celo estas klara: niaj aferoj ne estu balancataj laŭ hazardo de geografio aŭ riĉeco de vojaĝantoj, sed pri ili povu decidi ĉiu kotizanta esperantisto, tute trankvile kaj regule dum la tuta jaro, en kunsidoj kaj skribaj voĉdonoj, kiel estas en ĉiu alia grava movado. Tiuj du korporacioj UEA kaj KR subskribis tiel nomitan *Kontrakto de Helsinki*. Iliaj reprezentantoj kunsidis Paske 1924 en Genève (v. p. 71.). Ambaŭ korporacioj interkonsentas pri nomigo de 6 personoj por *Centra Komitato de la Esperantista Movado* (C. K.).

Al K. R. kotizas nun 20 Naciaj Societoj. Por 1923 kaj 1924 la K. R. povos meti al la dispono de C. K. almenaŭ 60 anglajn funtojn (9000 Kč). Espereble tiu sumo, ankoraŭ tre malgranda, pligrandigos iom post iom.

II. LABORKUNSIDO

Mardo, la 12./8.

S-ro Privat prezentis raporton de la *Centra Komitato*, kiu enhavas unue ĝeneralaĵojn: traktado por elekti la urbon de la XVI., Radiokonferencon en Genève, intervenon ĉe la Internacia Ekonomia Kongreso en Lyon, k. a. S-ro Page prezentas en ĝi informojn pri la financoj de C. K., S-ro Hromada pri stato de la gazetara servo, D-ro Dietertele pri statistiko de la movado kaj pri restarigo de la Internacia Instituto de esperanto, S-ro Kenn pri sia ĉeesto en la kongresoj de hispanaj, rumanaj kaj bulgaraj esp-istoj. Anstataŭ S-ro Chavet, kiu ekzistis el ĉiuj esp. oficoj pro sia profesia okupateco, la K. R. elektis kaj UEA konsentis S-ron Rollet de l'Isle.

Grandan parton de la kunveno okupis la diskuto pri la *Kongresa Regularo*, kiu fine esti akceptita post kelkaj ŝanĝoj. Ĉe tiu okazo la kongreso denove devis okupi sin pri afero de K. K. K., sekve de franca propono. Sed en la debato la kongreso rifuzis ŝanĝi ion en la forigo de KKK, do jam la kvaran fojon, ĉar unue la forigo estas enhavita jam en la Kontrakto de Helsinki, duan fojon en Geneva konferenco kun sekvinta skriba konfirmo de 21 naciaj societoj kaj trian fojon en la I. labora kunsido kongresa, la tagon antaŭan. Bone diris S-ro Edmonds, „ke ni certe dankas al tiuj personoj, kiuj en la komenco de la movado subtenis la fondatajn instituciojn, sed ke jam delonge venis la tempo, ke la esperantistoj mem per regula kotizado subtenu siajn organizaĵojn kaj funkcigu ilin laŭ asocia demokrata sistemo.“ Kaj ni aldonus: Se la mono per kiu iu ajn persono bonvole pagis la kostojn de C. O. en Paris kaj la deficietojn de la antaŭmilitaj kongresoj, estis donaco, la donacinto ne havas moralan rajton repostuli la monon. La esperantistaro, ĝiaflanke, ne rajtas postuli kontojn pri la sumo de la donacita mono, se la donacinto ne deziras, ke publiko tion konu. Sed se la donacinto nun havas gravajn kaŭzojn por repostuli la monon donacitan, bone, ni home kapablas tion kompreni kaj rigardi tiun monon kiel prunton. Sed tiam, se temas pri kreditoro kaj debitoro (la esperantistaro), klaraj

ciferoj ĉiam estas necesaj, unue pri tio, por kio la pruntita mono estis uzita antaŭ la milito, kaj due pri la mono, profitita de la postmilitaj kongresoj, irinta por pagi tiun prunton.

Certe en ambaŭ okazoj, aŭ donacinto aŭ pruntinto havas la dankemon de ni ĉiuj, kion cetere la kongreso esprimis per speciala rezolucio. Sed neniu miru, se la juna viro - la movado - deziras ne plu vivi per pruntoj, sed volas starigi sian vivon sur la firman bazon de budĝetoj kaj bilancoj.

FERMA KUNSIDO

Merkredo, la 13./8.

Unue, S-ro Applebaum raportis pri la Zamenhofa Monumento kaj laŭ lia propono la kongreso voĉdonas la jenan rezolucion:

La XVI. Kongreso de Esperanto aŭdis kun plezuro pri la favora decido de la pola registaro, cedinta enirigi la monumenton en Polujon (El Skotlando, kie la monumento estis skulptita. Red.) sen iu dogana depago. La kongreso esprimas sian tutkoran dankon al la pola registaro pro la citita favoreco.

En konvena tempo la monumento estos inaŭgurita kaj oficialaj institucioj esp. kun Monumenta Komitato zorgos, ke ĝi okazu kun la plej diversnacia delegitaro. Laŭ opinio de la polaj samideanoj tio estos ebla fine de 1925 aŭ printempe 1926.

Pri evoluo de la lingvo

S-ro Kosteczki prezentis la proponon de Pola Esperanto-Societo, laŭ kiu la kongreso postulu de la esperantistaj organizaĵoj, gazetoj kaj individuoj, ke ili konformiĝu al ĉiuj lingvaj opinioj de la Akademio kaj Lingva Komitato.

En la debato la defendantoj de la propono akcentis, ke estas necese atentiĝi la verkantojn, ke ili estu pli singardaj en la provado de novaj formoj kaj esprimoj, pri kiuj oni antaŭe interkonsentu kun alilandanoj pere de L. K., por ke la lingvo ne disfalu pro ĉies ajn plezuro; se oni ne povas devigi iun ajn, ke almenaŭ la oficialaj institucioj obeu al la decidoj de L. K. kaj ke oni bojkotu la malbonajn verkojn por atingi disciplinon. (D-ro Bánó, S-ro Medem, Cohen, Wiesenfeld, Sós.)

La aliaj kontraŭe demandis, kiel do procedi, se unuflanke Akademio rajtas oficialigi formojn nur post ilia sufiĉe longa prova uzado kaj se aliflanke la plej bona aŭtoroj kaj gazetoj ne rajtas antaŭe provi novajn formojn; ili konsentas, ke lingva disciplino estas necesa, sed bedaŭras, ke L. K. ne faciligas la unuecon prokrastante la necesajn aldonojn al la Fundamento por kontentigi novajn bezonojn de tekniko kaj postmilita geografio; ke bojkoto estas tute ne ŝatinda procedo, ke pri landnomoj de novaj ŝtatoj Akademio tute ne faris decidon, ke la sufikso io, ekzemple, estas permesata laŭ la artikolo 15a de Fundamento en internaciaj landnomoj, kaj ke laŭ la deklaro de S-ro Cart, Prez. de Akademio mem, oni rajtas diri Germanio, Italio, Ruslando, Svislando apud Germanujo, Italujo, Rusujo, Svisujo; ke UEA sekve de tio ne plu uzas formojn Britio, Svisio, Polio (Eroŝenko, Jost, Hromada, Edmonds, Spielmann, Privat).

La kongreso fine akceptis la rezolucion, kiu laŭ la pola propono, modifita, „petas kaj morale postulas, ke ĉiuj konformiĝu al la Fundamento kaj al la rekomendoj de L. K. pri aldonoj al ĝi, sed aldonas laŭ propono de S-ro Edmonds la deziron, ke la Akademio kiel eble plej baldaŭ forigu la mankojn en nia vortaro sur la kampoj de moderna tekniko

kaj geografio kaj ankaŭ, ke ĝi preparu liston de permeseblaj landnomoj post atenta studado de diversaj uzataj formoj kaj post enketo ĉe Universala Poŝta Unio.

ANTAŬKONGRESAJ TAGOJ EN PRAHA

Kiel niaj legantoj scias laŭ la antaŭaj informoj la Prahaj samideanoj havis okazon akcepti kongresan karavanon el Berlin kaj Dresden, en kiu krom esp-istoj germanaj estis ankaŭ samideanoj el Britlando, Nederlando, Ruslando kaj Svedio, entute 120 personoj. La tuta aranĝo okazis laŭ la programo, en iu rilato, ekz. loĝiga eĉ pli bone ol esperis ni, kiuj nur la lastan tagon povis ricevi informojn pri liberaj ĉambroj (krom hotelo Beránek, kie la ĉambroj estis rezervitaj jam longe antaŭe, ĉar la hotelo estas unu el la plej multĉambraj en Praha.)

La gastoj venis en du specialaj vagonoj de Berlina rapidvagonaro, marde la 5 Aŭgusto, post la 16a horo kaj estis akceptitaj de S-ro *Hromada* en la nomo de ĈAE. En la atendosalono de la klaso ni dividis la gastojn en parton Berlinan kaj Dresdenan. Al la gvidanto de la unua, S-ro *Blankenheim*, ni povis transdoni por ĉiu karavanano blankan bileton kun respektiva nomo kaj ĉambro-numero de la hotelo Beránek. Tiamaniere la procedo en la hotelo estis tre simpla: sufiĉis prezenti tiun bileton kaj oni ricevis ĉambroŝlosilon. Por la Dresdena karavano ne estis eble havigi unu hotelon kun 60 ĉambroj liberaj por unu nokto, ĝiaj membroj devis do loĝi en *Štěpán*, *Zlatá Husa*, *Gráf* kaj *Union*. Ĉiu el ili ricevis de ni pere de sia gvidanto S-ro *Feder* bileton por ĉambro laŭ sia elekto, ĉiu hotelo alia koloro.

Kvar (anstaŭ tri) tramvagonoj, senpage disponigitaj al ĈAE de la Elektraj Entreprenoj de Praha, transportis la gastojn ĝis iliaj hoteloj, vekante per sia esp. ornamo la atenton de la publiko surstrata.

De la 18 ĝis la 20a horo la gastoj vizitis la urbon sidante en tramo, kiun ni direktis tiamaniere, ke ili dum tiu veturo vidu kiel eble plej multe da vidindaĵoj; de la hotelo Beránek, preter la Muzeo, tra placo de *Sta Venceslao* al la Nacia Teatro, kajo de *Masaryk* kun panoramo de *Hradčany*, ponto de *Karolo IV.*, preter la Universitato, Parlamento, trans ponto de *Mánes* al *Blindulejo Klár*, supren al *Hradčany*. Tie elvagoniĝinte ni trairis la kortojn de kastelo, admiris la monumentan konstruaĵon de ĉefpreĝejo de *Sta Vito* kaj de teraso ĝuis la rigardon al panoramo de Praha. Malsuprenirinte preter la strateto de alkemistoj al la *Blindulejo*, ni trame daŭrigis preter *Studenta Domo* (*Strakovka*), trans ponto de *Ĉech*, preter *Malnova Sinagogo*, *Urbo-domo*, *Monumento de Jan Hus*, tra strato *Celetná*, *Pulva Turo*, preter *Reprezenta Domo* kaj stacidomo *Masaryk* kaj *Wilson* al la hotelo Beránek, kie vespere okazis amika kunveno.

Je la 7a matene, la gastoj transportitaj ree trame de siaj hoteloj al la stacidomo *Wilson*, forveturis kune kun ĉs. samideanoj, en tri specialaj vagonoj al *Wien*, konservante espereble agrablajn rememorojn pri sia mallonga restado en Praha.

Nezbytná pomůcka každého českého esperantisty:
SLOVNÍK ESPERANTSKO-ČESKÝ.

Seslavlil V. Čánský a L. Riedl. Podrobný, 309 str.
Cena 20 Kč fr. Obstaráme.

POSTKONGRESA KARAVANO AL GROVARO ĈE ABISMO MACOCHA

Ĵaŭde, la 14 Aŭgusto, je la 6a matene forveturis el *Wien* (*Nordbahnhof*) grupo de 32 samideanoj el 9 Nacioj kaj 30 ĉeĥoslovakaj al Praha, kun programo viziti survoje la faman grotaron stalagmitan kaj stalaktitan ĉe la abismo *Macocho*, proksime de *Blansko* apud *Moravia ĉefurbo Brno*. La karavanon gvidis S-ro *Hromada*, en la preparado (specialaj vagonoj de la ĉeĥa limstacio *Břeclava*, speciala haltigo de la rapidvagonaro en *Blansko*, tagmanĝo kaj aŭtobusoj, rabato enirpaga (helpis afable *Moravia Turisma Asocio* kun S-ro *Barviř* en *Brno*. Aŭdinte la esprimojn de kontenteco de la partoprenintoj, ni rajtas juĝi, ke ĉio bone funkciis kaj ke neniu bedaŭris sian partoprenon en tiu ĉi vizito, ekstreme malmultekosta, sekve de la 50% rabato feroja kaj aliaj faciligoj.

LINGVA FAKO

PĚKĻAD VII. TEKSTU.

VŪSLEDEK:

Doŝlo 8 pĚkĻadŭ, z nichŭz odmĚnĚny broŭzuru Svaz nŕrodŭ o esperantu prŕce, jeŭz zaslali pp.: Dostŕl Rud. Vŕdeň, Klenka Fr. Bohdaneĉ a Suh Vŕclav NeumĚř.

Ĉu estas necese ¹⁾ konduti ²⁾ al ĉiuj homoj³⁾ en la sama maniero ⁴⁾? Nepe ne! ⁵⁾ Estus maljuste fari por individuo mallaborema, malklera aŭ egoista ⁶⁾ tion, kion oni devas fari ⁷⁾ por homo pli supera laŭ la spirito aŭ la karaktero ⁸⁾; estas do nia devo direkti nian estimon ⁹⁾ kaj nian sindonon al la aliaj laŭ la valoro de ilia morala personeco, ne laŭ ilia deveno, ilia riĉeco kaj titoloj.

¹⁾ ĉu oni devas ²⁾ rilati ³⁾ agi kun ⁴⁾ sammaniere ⁵⁾ absolute ne, tute ne ⁶⁾ lepŝi neŭz jednŕm slovem: mallaboremulo, malklerulo, egoisto ⁷⁾ zde nikoli: ni estas farontaj, ponĚvaĉ neni dŭvodu stŕrati pojnom devo, jelikoŭz se zde vskutku jednŕa o povinnost ⁸⁾ spirite kaj karaktere ⁹⁾ respekton.

PĚKĻAD VIII. TEXTU.

VŪSLEDEK.

Doŝlo 9 pracŕ, z nichŭz 3 odmĚnĚny broŭzuru: Svaz nŕrodŭ o esperantu. Jsou to pracĚ, kterĚ zaslali pp.: Dokoupil Rud., Trebŕĉ, Havrda Vŕclav, Dobřichovice a Štěĉh O., Jilemnice.

Hundo kaj rivereto. Hundeto havante nenion por fari, ekintencis konfuzi la rivereton en ĝia murmetado. Li¹⁾ do komencis forte boji²⁾, sed baldaŭ li laciĝis. Ĉagrenita pro sia malsukceso, li demandis la rivereton: „Pro kio do neeble (estas) vin erarigi?“ La rivereto respondis al li: „Kiu havas sian celon difinita, per nenio lasas sin konfuzi.“³⁾

¹⁾ Pes zde jednŕa jako osoba, moŭzno tudŕz po- uŭtŕti osobnŕho zŕjmena, ²⁾ bojĝi, ³⁾ estas per nenio konfuzebli.

BIBLIOGRAFIO

Al eterna paco de Imanuel Kant. Tradukis P. Christaller, eldonis *La Batalanto, Dro Fricke*. Paĝoj 88, prezo 15 Kč. La tradukita filozia traktaĵo devenas el sepdeka jaro de la glora filozofo, estinte verkita en j. 1794. Ĝi pravas la kontraŭsociajn originojn de la militoj kaj la bezonon, ke la juro estu bazita sur konfederado de liberaj ŝtatoj. Al la tradukita traktaĵo estas aldonitaj ankoraŭ kelkaj citaĵoj el la aliaj verkoj de Kant koncernan aj la saman temon. La legado de la libro estas interesa ne sole pro la enhavo sola, sed ankaŭ por konstato, kiel en bona esperanta traduko la pezaj kaj komplikaj frazoj de la Kanta stilo estas pli rapide kompreneblaj ol en la germana originalo. La traduko estas farita efektive lerte kaj zorge. La eminenta aŭtoro preferas la vortojn kiom eble plej mallongajn, kaj la rezultato montras, kiel esprimkapablaj kaj klarsencaj estas adjektivoj derivataj de verbaj radikoj sole per finiĝo-a. Ekz.: leĝoj permeasaj, postulaj, malpermesaj (latine: *leges permissivae, praeceptivae, prohibitivae.*) Sed kelkaj mallongigoj de internaciaj radikoj tamen ŝajnas al mi dubaj. Diri empiro, kategorio k. s. anstataŭ empirio, kategorio ŝajnas eble pli praktika kaj oportuna, sed tiu ĉi maniero laŭplaĉe ŝanĝi la radikojn jam longe uzatajn en formo pli internacia enigis pluan haŭson en la vortaron esperantan, jam nun neagrabla haoson, kaj profito nenia el tio rezultas. La aŭtoroj devus propravole subigi siajn plaĉojn al zorga atento de ĉiuj radikoj uzataj, kaj eviti uzadon de novaj, escepte la okazon, kiam la malnova radiko estas malbona, netaŭga aŭ nepreciza. Sed tiu ĉi riproĉo koncernas sole malgrandan parton de la uzitaj vortoj. La plimultaj povas trovi sole aprobon. Precipe mi laŭdas uzadon de „juro“ en senco objektiva rajtaro, ne en senco „juroscienco“. Ĉu „vegetalo“ ne estas pli taŭga ol „planto“, kiam vegetaloj estas plantataj kaj neplantaĵoj? — La legado de tiu ĉi libro estas tre rekomendinda, kaj neniu grupo forgesu enmeti ĝin en sian bibliotekon. S. K.

Riedl: Antikva melodio Praha 1924. *Propra eldono. P. 36. Prezo ?*. La nova poema kolekto de juna aŭtoro estas ciklo de 11 „kantoj“, priskribantaj historion pri parte reala, parte fiktiva amatino, kiun revas la poeto sur insulo en Adrio-maro. La formo de versoj estas multe progresinta. La daktiloj estas seneraraj kaj tre agrable legeblaj, la esprimmaniero klara kaj simpla, sed ĝi ŝajnas al mi iom tro „papera“. La nova konkeranto de Parnaso akceptu sinceran gratulon pro la lerta uzado de sia instrumento, sed samtempe ne malpli sinceran kuraĝigon meti al si ankaŭ pli gravajn problemojn pri enhavo idea. La amo ne estas sole ludo, en estrado de problemoj erotaj oni nur ekkonas la majstron. S. K.

La reĝo judea. Dramo en kvar aktoj de K. R. El rusa lingvo tradukis V. Devjatnin. Reviziis prof. A. Dombrovski. Rekomendita de Esp. Literatura Asocio. Dua eldono de K. P. Medem, Kaunas, Litovujo 1923. 182 paĝoj. — Rusa poeto, bedaŭrinde mortinta, verkis tiun ĉi fame konatan dramon uzante por ĝi ĉiujn sciencajn fontojn. La teatraĵo estas adaptita al la scenejo kaj estis ludata en Rusujo antaŭ la milito. Ĝi havas intereson ne preterpasantan, sed ĉiaman, kaj devas esti rekonata kiel verko klasika por ĉiuj popoloj. Jesuo tute ne aperas sur scenejo, kaj tamen el vortoj de personoj oni klare kompre-

nas lian animon kaj agadon. La dramo ampleksas unu semajnon de la triumfa eniro de Kristo en Jerusalemon kaj multaj statistikoj aktorinas en la dramo, kiu estas vera perlo de esperanta literaturo. R. F.

KRONIKO EL ĈEĤOSLOVAKIO

Oficiala raporto de Ĉsi. Asocio Esp. laŭ senditaj informoj.

Novaj kursoj. En *Praha* S-ro Eiselt kaj Pitlík instruas en 2 kursoj por komencantoj kaj 1 por progresintoj (? p.). — En *Náchod* S-ro Fritz instruas 9 p. — En *Trutnov* prof. Krýš gvidas kurson por 15 p. — En *Ustí n. Orł.* S-ro instruisto Barkman instruas 12 p. Alian kurson por 18 progresintoj gvidas S-ro David. — En *Nymburk* en la kurso de S-ro Tyl lernas 18 p. — En *Rychnov n. Kn.* gvidas kurson por siaj kolegoj S-ro Kopecký, studento de la VIII. (lasta) klaso de la gimnazio. — En *Hranice* kurson por 30 p. gvidas S-ro Bryndač. — En *Jaroměř* la kvaran kurson por 30 p. gvidas F-ino Scharfenbergerová. — En *Cervený Kostelec* S-ino Keyzlarová instruas 20 p.

Oficiala instruado. En la gimnazio de *Trutnov* esp-on kiel nedevigan objekton instruas prof. Krýš al 26 gimnazianoj. — En la gimnazio de *Jilemnice* prof. Miloš Lukáš instruas esp-on (nedeviga objekto) al 35 lernantoj de 5—8 klasoj.

Novaj grupoj. En *Rychnov n. Kn.* fondiĝis Studenta Rondeto kun 22 m. — En *Náchod* nova klubo fondiĝis kun 10 m. Prez. P. Andrýs, sekr. J. Fritz, kas. Ad. Balcar.

Infanoj kaj esp. La porinfanaj gazetoj *Malý Čtenář* kaj *Klas* (por burĝaj lernejoj) publikigas en la jarkolekto 1924—25 esp. rubrikon gvidatan de F-ino Šupichová.

LOKAJ RAPORTOJ

Pardubice. E. K. „D-ro Schulhoff“ finis sian antaŭkongresan kurson. — Ekspozicioj estas aranĝataj en la montroestoj de diversaj komercistoj de la urbo. — Dum Komercista Ekspozicio (24-29 Oktobro) speciala esp-a stando. — S-ino Schulhofová vidino de la fama gvidanto de esp-a movado en Pardubice kaj ŝatata poeto esp-a dediĉis al la Klubo esp-an bibliotekon de sia edzo. — La Klubo eldonis 4 il. kartoĵon kun esp-a teksto.

Hradec Králové. La klubo aranĝis ĉeĥan lumbildan paroladon de S-ro Pitlík pri la ekspozicio de Wembley, kun mencio pri esp-o. Partoprenis 600 p. Neta profito por la klubo 600 Kč.

Rychnov n. Kn. Dum la gimnaziaj festoj (100 jara datreveno de fondiĝo) inter la 24—31 Aŭgusto estis aranĝita esp. ekspozicio, vizitita de 1300 p.

Hranice. En maniero neordinare solena, la E. K. malfermis la 2. Oktobro sian kurson. Estis invitataj kaj efektive partoprenis la eminentaj personoj de la publika vivo, i. a. S-ro V. Jonáš, urbestro; D-ro Janiš, estro de la politika (distrikta) administracio; D-ro Mohelnický, landestra sekretario; Č. Kramoliš, regiona inspektoro lerneja, prof. Kudrna. Parolis la klubestro S-ro Hanuš kaj sekretario S-ro Bryndač, kies laboro sukcesis estigi la movadon en la urbo, kie antaŭ unu jaro oni preskaŭ nenion sciis pri esperanto.

Jaroměř. La vigla klubo aranĝis jam duan fojon en 1924 esp. ekspozicion, dimanĉe la 28. Septembro. Por prunto de la materialo ĝi dankas speciale al Ĉeĥoslovaka Asocio Esp. kaj al S-ro O. Ginz en Praha.

Liberec - Horní Růžodol. Klubo de ĉeĥaj esp-istoj aranĝis la 30. Septembro en Liberec kaj la 1. Oktobro en Horní Růžodol ap. Liberec publikajn paroladojn pri esp. Parolis S-ro Mil. Lukáš, profesoro de gimnazio en Jilemnice.

REGIONAJ KUNVENOJ

La XIX. reg. laborkunveno de Orienta Bohemio okazis la 5. Oktobro en *Choceň* (restoracio V Lázních). Partoprenis ĝin 40 p. el 19 lokoj, inter ili reprez. de 10 kluboj. Prezidis S-ro A. Kudela, del. de UEA kaj prezidanto de E. K. Olomouc (Moravio), tre ŝatata gasto de la kunveno. Protokolis S-ro *Kožený* el Ml. Boleslav. Ĉs. Asocio Esp. delegis S-ron *Hromada*.

La kunveno daŭris (kun paŭzo duhora por tagmanĝo kaj fotografado) de la 10:30 ĝis la 17:30. Matene ĝi okupis sin per aferoj regionaj, pri kiuj raportis S-roj *Sklenčka* kaj *Pauk*. En 7 lokoj estas preparataj novaj kursoj, en 4 lokoj kursoj jam komencis (vidu Kroniko). Laŭ informo de S-ro *Pauk* Jar. jun. (adreso Jablonné n. O.) sole 23 p. respondis la regionan cirkuleron pri la *adresaro regiona*. La ceteraj estas petataj fari tion ankoraŭ nun. La *regiona kaso* administrata ankaŭ de S-ro *Pauk* enspezis ĝis nun 262:90 Kč kaj entenas nun la sumon de 86 Kč.

Posttagmeze S-ro *Hromada* donis raportojn pri farita laboro de ĈAE kaj diskutigis la planojn por la nova agado (Propaganda semajno, kursoj por komercistoj, komercista adresaro k. a.). Pri la III. ĉs. kongreso esp. la kunveno konsentas, ke ĝi okazu en Slovakio, prefere en Bratislava aŭ iu banloko. La kunveno kun ĝojo akceptis la informon, ke ĵus aperis detala vortaro esp. ĉeĥa de Čánský-Riedl. Parolante pri instruadaj metodoj en niaj kursoj, oni konstatis, ke ili bezonus ŝanĝon.

La VII. regiona kunveno de Okcidenta Bohemio okazis la 14 Septembro en Dolní Lukavice ap. Přeštice. Partoprenis 47 esp. el 7 lokoj (Plzeň, Skvrňany, Lišice, Doudlevice, Domažlice, Dobřany, Přeštice). Ĉs. Asocio Esp. delegis S-on *Hromada*. Prezidis S-ro Inĝ. R. Novák el Plzeň. Frumatene oni forveturis el Plzeň al Přeštice, vizitis tiun ĉi urbon, kie S-ro *Kavan* sukcesis interkonsenti kurson por komercistoj kaj post agrabla marŝo tra kampoj kaj arbaroj oni atingis la vilaĝon D. L. En agrabla salono de la Sokolejo kolektiĝis krom ni ĉ. 30 neesperantistoj, inter ili membroj de la vilaĝa estraro por kiuj S-ro *Příbáň* diris informan paroladon pri esp-o. Demando de unu el ĉeestantoj kaŭzis interesan debaton, pro kio esp-o estas pli facila kaj preferinda ol lingvoj naciaj. S-ro *Hromada*, raportis pri laboroj de Ĉ. A. E., pri kio debato okazis post la tagmanĝo, kiam estis interkonsentita la kunlaboro de samideanoj el okcidenta Bohemio, precipe el Plzeň. Posttagmeze la kunvenintoj vizitis la Instituton de surdmutoj, kies direktoro afable donis informojn pri la metodo instrui infanojn paroli, bazantan sur fakto, ke tiuj infanoj estas mutaj ne pro organika difekto de parolorganoj, sed pro sia surdeco. Estis interese kaj kortuŝe vidi, kiel la lernantoj legas la vortojn de sia direktoro laŭ la diversa formiĝo de lia buŝo dum li parolis.

Plzeň-ano.

OFICIALA INFORMILO

de Ĉeĥoslovaka Asocio Esperantista Praha-VII.
Sochařská 333.
Jara kotizo 16 Kč.

Svaz děkuje všem členům, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli ke zdařilému přijetí berlínské výpravy před vídeňským kongresem, jakož i k úspěšnému zájezdu zahraničních esperantistů na Macochu a do Prahy, zejména oněm dámám a páním, kteří v československém stánku v kongresní budově obětavě podávali informace a způsobili tak, že informační služba československých esperantistů o jejich vlastní uznána byla za nejlépe fungující.

Zamenhof-monumento. Ni ricevis la jenan p. k.: Edinburgh 17. 10. 24. Al S-ro Fr. Novák, kasisto de Ĉeĥoslovaka Asocio Esperantista en Praha! Mi danke ricevis de vi Kč 841:50 por la Monumento de Zamenhof: de

E. K. Olomouc	Kč 270:—
E. K. Praha	231:50
E. K. Nymburk	150:—
E. K. Orlová	150:—
E. K. Hradec Králové	40:—

Bonege! La monumento estas jam preta kaj tuj forsendota al Varsovio.

W. M. Page, Hon. kasisto.

Oběžník Svazový všem klubům bude rozeslán tyto dny. Obsahuje tyto body: Propagační týden. Obchodní kursy. Obchodní adresář. Informační tabulky na nádraží. III. sjezd čs. esp-istů. — Očekáváme, že kluby věnují obsahu tohoto důležitého oběžníku náležitou pozornost. Jedná se v něm, jak vidno, o některé akce, jež se podnikají ve všech zemích a jest samozřejmé, že i československé hnutí musí se jich účastnit.

Rud. Hromada, ĝen. sekr.

HLASY Z ČTENÁŘSTVA

Čtění redakce!

Možno-li, prosím uveřejněte následující v některém čísle „Progresu“:

„O mezinárodním kongresu esp-istů ve Vídni, byla jsem často tázána stoupenci z jiných zemí (hlavně z Anglie, Itálie a Německa), proč my Češi vždy i v přítomnosti jiných, kteří našemu mateřskému jazyku nerozumí, mluvíme stále česky. Působilo to velmi trapně a nepříjemně, neboť sama jsem se velmi často o tom přesvědčila nejen ve Vídni, ale i v Norimberku. Snažila jsem se jednou upozornit někoho stoupenců na jejich povinnost (bohužel neměli sami tolik taktu, aby pochopili) vůči cizincům z 9 zemí, ale bylo mi skoro hrubě odpověděno jedním z nich. Bohudík zase česky. A mohu říci, že někteří z těch, kteří se přihlásili na zájezd do Macochy, se skorem obávali jeti, jen proto, že se u nás nedomluví esp. Myslím, že by bylo mnohem lépe pro ty, kdož nechtějí užívat esperanta o mezinárodních kongresech, aby zůstali doma a nestěžovali jiným, pro co tito s láskou pracují.“

K. M.

DIVERSAJ INFORMOJ

— Per tiu ĉi numero ni do plenigas la VII. jarkolekton de La Progreso. Ĉar ni eldonas jare 10 n-rojn, ni faris dumonatan paŭzon en aŭgusto kaj septembro, tiel ke la 1-a n-ro de la VIII. jarkolekto aperos ree en novembro, kiel la pasintan jaron.

Bilancante la pasintan jaron ni konstatas, ke ĝia rezulto estas sufiĉe kontentiga; kvankam ekz. la nombro de abonantoj ne atingis la esperojn de la optimistoj, tamen ĝi superis la ciferon profetatan kiel maksimuma de la pesimistoj kaj vidante ke, kvankam malrapide tamen konstante, venas novaj abonantoj, ni rajtas diri, ke la cifero 1000 abonantoj estos facile atingebla, se dum la venonta jaro niaj amikoj daŭrigos helpi nin en tiu direkto.

Pri la enhavo de la gazeto ni ne aŭdis esencajn plendojn kaj rajtas tial esperi, ke nia programo kontentigas la dezirojn de ĉs. esperantistoj. Tamen por la venonta jaro ni preparas pluan pliriĝigon de la gazet., por ke ĝi donu plenan bildon de la movado precipe al tiuj, kiuj ne havas multe da tempo por legi plurajn gazetojn, kaj por ke ĝi en Lingva Fako donu al niaj legantoj la deziratan materialon por perfektigadi sin en uzado de la lingvo. Denove ni ripetas, ke tre volonte ni aŭdos opiniojn de niaj legantoj pri la enhavo, iliajn dezirojn koncerne ĉiun el la rubrikoj, iliajn proponojn kaj plendojn. Precipe pri plendoj eventualaj ni petas niajn legantojn, ke ili memoru bone la konatan devizon komercistan: *Se io ne plaĉas al vi, diru tion al ni, se ni plaĉas al vi, diru tion al la aliaj.* Certe ni neniel estas seneraraj, sed vi nur povas forigi niajn erarojn komunikante ilin al ni, anstataŭ event. rakonti ilin intervi aŭ en kunvenoj. Memoru, ke ni transprenis la gazeton en tempo tre malfacila, kaj ke ni devis multe labori por akiri fidon de ĉs. samideanoj, unue per regula aperado, plue per severe elektata enhavo. Ni deziras konservi tiun fidon kaj esprimas koran dankon al ĉiuj, kiuj helpis al ni, petante, ke per ilia favoro ili subtenu nin ankaŭ en la venonta jaro.

— Por atentigi la bonvolulojn pri la malfacilaĵoj, kontraŭ kiuj ni devas batali, ni notas la jenajn spertojn: Samideanoj, akceptantaj dum 9 monatoj la gazeton, ricevinte atentigojn pri nepagita abono resendas — la naŭan n-ron, konservante por si senpage la antaŭajn 8 n-rojn, kiuj havas por ni valoron de 16 Kĉ. Kaj tamen sufiĉis ja resendi la unuan n-ron. — Alia resendante n-ron, zorge forigas sian adreson, sekve de kio ni ne scias, kiu resendis kaj ne povas ĝin forstrecki el la adreslisto. Ktp. ktp.

— Ĉu vi jam petis ĉe Správa Lázní Poděbrady la 1-ajn n-rojn de Internaciaj informoj, por sendi ilin al viaj eksterlandaj amikoj kaj propagandi tiel konon pri tiu ĉi banloko en fremdaj landoj?

MORTIS

F-ino Janalíková Ant., faka instruistino en Bystrice p. Host., del. de U. E. A. kaj prez. de Esp. Klubo. Ŝi multe kaj fervore laboris por nia afero; estas granda la nombro de ŝiaj paroladoj pri esp-o kaj de la kursoj, kiujn ŝi gvidis. La ĉeĥoslovaka movado esp-ista en Moravio ricevis grandan perdon pro ŝia foriro. Ni memoru ŝin kaj ŝian laboron.

PROPAGAĈNÍ ODBOR

Esperanto oficiele uzata de la plej altaj organizacijsveta za jazyk mezinárodní. Páté valné shromáždění Svazu národů přijalo dne 20. září 1924 všemi hlasy tuto resoluci: Valné shromáždění Svazu národů doporučuje, aby státy sdružené ve Svazu národů přiznaly esperantu ve stycích telegrafních a radio-telegrafických odbavování a sazbování řeči obecných jakožto praktickému pomocnému jazyku pro mezinárodní styky vedle užívaných řeči národních. O věci této bylo dlouho debatováno ve II. komisi, kde návrh podporován byl delegáty Nizozemí, Číny, Japonska a Austrálie a kde zamítnuty veškeré projekty ostatní, i idio. Pro návrh hlasoval dále zástupce Bulharska, Československa, Finska, Itálie, Norska, Nového Zélandu, Persie, Rakouska a Rumunska. Dr. Nitobé, gen. vice-sekretář Svazu konstatoval, že toto usnesení dává esperantu ráz oficiálně uznané řeči mezinárodní.

Esperanto jazykem radia. Výbor přední americké radiotelefonické společnosti American Radio Relay League se zabýval v poslední době otázkou užití mezinárodního jazyka k rozhlasům do zahraničí a studoval důkladně tuto otázku. Nyní oznámil ve svém oficiálním orgánu, že se rozhodl definitivně pro esperanto. Společnost přiměla k tomuto rozhodnutí jen praktické důvody, neboť se přesvědčila o velkém rozšíření esperanta ve všech zemích a dověděla se od mnoha společností o dobrých zkušenostech, jež byly učiněny s esperantem v tomto oboru. Někteří nezodpovědní jednotlivci zabývající se jazykovými hříčkami, idem a pod. pokoušeli se přiměti společnost, aby podporovala jejich jazykové pokusy, svým rozhodnutím dala však společnost jasně na jevo své stanovisko, že skutečný mezinárodní jazyk smí být a jest jen jeden a sice: Esperanto. Stejně rozhodnutí učinil i vedoucí list amerických radiotelefonistů Radio News v Novém Yorku. Uveřejňoval ve svých číslech pojednání o této věci a dospěl rovněž k přesvědčení, že možno bráti v úvahu jedině esperanto. Skutečně esperantské rozhlasové hlasy se objevují nyní stále častěji na programech vysílacích stanic všech zemí.

Esperanto a družstevní práce. Mezinárodní družstevní konference, která shromáždila ve dnech 25.—30. srpna v Gentu družstevní pracovníky všech zemí, přijala dvě důležité usnesení pro esperanto. V jednom z nich upozorňuje konference na mnohé nesnáze při různojazyčných přednáškách a doporučuje, aby byla podporována snaha o zavedení esperanta do obecných škol a bylo tak již od základů členo všem těmto obtížím. Další resoluci pověřila konference Mezinárodní ženský výbor družstevní, aby zkoumala podmínky, za kterých by bylo možno založiti esperantský družstevní časopis a aby o tom podal návrh příštímu sjezdu ženského svazu družstevního.

Novinář Mosse propaguje esperanto. Známý německý novinářský podnik Mosse ve Berlíně, jenž jest majitelem mnoha velkých německých listů, zahájil ve velkých rozměrech propagaci mezinárodního jazyka. Na celých stránkách Berliner Tageblattu zve k učení esperanta a uveřejňuje tam dvakrát týdně podrobný kurs tohoto jazyka. Zároveň zahájil Mosse ve svých podnicích prodej esperantské literatury a učebnic.

Politické spisy v esperantu. Na mnoha stránkách se nyní užívá esperanta k rozšíření politických informací a k jednání o důležitých otázkách. Nedávno vyšla v esperantském překladě dvě významná politická díla. Jest to spis „Evropa nad propastí“ od bývalého italského ministerského předsedy Nittiho a zajímavé dílo „Bezpečnost Francie“ od francouzského senátora a bývalého ministra André Honorata. K oběma esperantským překladům napsali autoři zvláštní předmluvy.

Ženy pro esperanto. Při Mezinárodním kongresu žen s akademickým vzděláním konaném v Kristianii vyvolala otázka oficiální řeči k mezinárodním stykům živou debatu, po jejímž ukončení se kongres vyslovil pro esperanto a zároveň proti užívání angličtiny nebo jiných moderních neb starých řečí k tomuto účelu.

Německá republika oficiálně pro esperanto. Německý říšský ministr vnitra upozornil zvláštním výnosem vlády jednotlivých německých států na dnešní význam esperanta, poslal jim všem zprávu o světovém esperantském kongresu konaném vloni v Norimberku a vyzval školní úřady, aby na esperanto obrátili svůj vážný zřetel.

Němečtí esperantisté o Československu. Svaz německých esperantistů uspořádal v bavorském městě Selbe přednášku O krásách Československé republiky, jež vzbudila velký zájem u tamního obyvatelstva. Hojně navštívené přednášce, jež byla proslavena v esperantském jazyku p. Pechem z Plzně, byla přítomna oficiálně městská rada a mnoho veřejných korporací. Přednáška bude asi opakována v jiných městech.

Turečtí skauti se učí esperantu. Esperantská organizace v Cařihradě byla vyzvána, aby uspořádala pro svaz tureckých skautů kursy esperantského jazyka. Vyučování bude zahájeno v září t. r. Pokrokové kruhy turecké chápou, že esperanto jim rychle umožní zahraniční styky se všemi národy. Jsou činy přípravy k zavedení tohoto jazyka do tureckých škol, z počátku zatím v Cařihradě.

Šestiletý esperantista. Na letošním světovém sjezdu esperantském ve Vídni vzbuzoval mnoho pozornosti šestiletý hošík, jenž se svým bratrem o něco starším a se svými rodiči mluvil hbitě esperantsky. Když přemohl přirozený dětský ostych, dorozuměl se dobře i s cizinci.

Ĉiu Esperanto - Grupo aŭ kursgvidanto,
 kiŭ bezonas Esperanto-insignojn, kaj mendas ilin ĉe ni, rilatante je tiu ĉi anonco, ricevas eksterordinare por ĉiu mendo 40%an rabaton. Modelkarto, surhavantá 16 div. insignojn kaj 5 Esperantaĵojn Kĉ 41. — Ĉiu insigno havebla kun broĉo, butono aŭ pinglo. Mendu tuj ĉe samideano Hermann Röhlich, Del, de U.E.A. Jablonec n. N., Wassergasse 7a.

Chcete se zdokonaliti v esperantu ?

Opatřime Vám H. K. Boušky :

ŠKOLA ESPERANTA.

Cena 30 Kč franko.

LABORISTOJ KAJ ĈIUNUANCAJ SOCIALISTOJ ATENTU !

Mi serĉas agemajn gekamaradojn esperantistajn kaj gepropagandistojn inter la ĉeĥoslovaka esperantistaro. Oni sciigu sian adreson al kamarado Siegfried Feith, Wien VI., Gumpendorferstr. 91, 2. Stiege, Mezanin, Tür 14, Aŭstrio.

Uzu ankaŭ en privata korespondado

PAPERON KUN EMBLEMO DE U. E. A.

25 ekz. (+ 25 kovertoj) Kč 10.—
 100 ekz. (+ 100 kovertoj) Kč 30.—

Mendu ĉe O. Sklenĉka, Hradec Králové.

Vendejo por Praĥa :
 Ĉeĥoslovaka Esp. Servo, Žitná, 44.

Ni rekomendas al vi la jenajn

Libroj de Hirt & Sohn Leipzig

Internacia Mondliteraturo. Sbirka 15 svazkŭ vhodné četby, 70—80 str. po	Kĉ 10.—
1. Goethe Hermano kaj Doroteo,	
2. Niemojewski : Legendoj,	
3. Turgenev : Elektitaj noveloj,	
4. Raabe, La Nigra Galero,	
5. Hildebrand, El la „Camera Obscura“,	
6. Irving : El la skizlibro,	
7. Chamisso : La mirinda historio de Petro Schlemihl,	
8. Stamatov : Nuntempaj rakontoj,	
9. Šalom-Alehem : Hebreaj rakontoj,	
10. Puŝkin : Tri noveloj.	
Stranga Heredaĵo [Luyken] orig. roman 320 str.	24.—
Abismoj [J. Forge] orig. roman 150 str.	14.—
Internacia kantaro [Bennemann]	
64 piseĉ . . . . . text	4.—
noty	13.—
Enciklopedia Vortaro [Wüster] I. parto [A-Ĉ] 160 str.	100.—
Esperanto-Deutsch , slovník od Bennemanna 176 str. váz.	28.—
Lippman : Lingvaj respondoj de Dr. Zamenhof. Nĉm. zpracování s doplňky a vysvětlivkami 70 str. . . .	7.—
Historio de Esp. [Privat] 74 str. . .	12.—
Vivo de Zamenhof [Privat] 109 str. .	15.—
La Vendreda Klubo. 11 orig. ĉl. 115 str.	12.—
Thora-Goldschmidt : Bildotabuloj. 36 36 bildoj kun teksto. 104 str. . . .	20.—

Obstará adm. LA PROGRESO

PRAHA VII.-333.

PRO SVOJE KURSY

opatiĝe si

SLOVNIK ESPERANTSKO-ĈESKÝ

od B. Tittla s krátkou mluvnicí.

Stran 67.

Brož. za 5 Kč, pěkně vázaný 7.50 Kč. - Při
objednávce aspoň 10 exempl. 20% sleva.

ADMINISTRACE PROGRESA

PRAHA VII. SOCHAŘSKÁ 333.

Opatříme Vám následující knihy:**NIŽŠÍ CENY!**

Fundamento eldono 5 lingva	Kč 7.-
Fundamento, kun ĉeĥa trad.	" —
Fundamenta Krestomatio	
460 str.	" 20.-
Fabeloj de Andersen	" 14.-
Georgo Dandin	" 7.-
Hamleto, Shakespeare, 170 str.	" 12.-
Ifigenio, Goethe, 108 str.	" 14.-
Proverbaro esperanta, 82 str.	" 12.-
Rabistoj. Schiller, 144 str.	" 10.-
Revizoro, Gogol, 100 str.	" 10.-
Rabeno de Baharah.	" 9.-
Marta	" 22.-
Eliro, Levidoj po	" 7.-
Sentencoj de Salomono	" 4.-
Predikanto	" 2.50
Faraono, Bol Prus, 3 sv. 600 str. po	" 20.-
Fundo de l' mizero, Sieroszewski	" 4.-
Pola Antologio, krátké povídky	" 7.-
Halka, opera, text	" 4.-
Interrompita kanto	" 4.-
Salome de Wilde	" 2.-
Bulgara lando	" 12.-
El proksima oriento	" 9.-
Rakontoj de Arbes, 135 str.	" 6.-
Koboldo Ondra, Mahen	" 5.-
Ĉeĥa literaturo Dr. Novák Arne	" 8.-
Tra la mondo II. ĉitanka	" 10.-
Bukedeto, 7 povídek, 48 str.	" 4.-
La Esperantisto en Germanio	" 20.-
Moravia karsto	" 5.-
Tittl: Vortaro esp. ĉeĥa váz. 7.50) Kč	" 5.-
Kühnl-Procházka: Slovník	
ĉesko-esp.	" 18.-
Kabe. Enciklopedia vortaro, 175, váz.	" 19.-
Verax: Vortaro (techn. slova) váz.	" —
Boirac: Plena vortaro esp. 3 sv.	" 44.-
Wüster: Mašinfaka vortaro	" 15.-
Kamaryt: Jazyk mezinárodní	Kč 8.-
Kotzin: Na obranu esperanta	" 3.-
Šupichová: Učebnice esp.	" 9.60
Žďárský: Učebnice esp.	" 20.-
Bouška: Škola esperanta, úplná	" 30.-

Obstaráme za předem zasláný obnos
plus 10 procent porta, mimo daně z obrátu.

LA PROGRESO, Praha VII., Sochařská 333.

ABONU LA GAZETON
ESPERANTO
TRIUMFONTA

*

*Semajna, Aktuala**Grandformata**Ilustrata**Senpagaj monataj aldonoj:*» *REVUO* «*(literatura kaj popolscienca)*» *INTERNACIA KOMERCO* «

*

Senpagan specimenon petu de la

ADMINISTRACIO, HORREM BEI**KÖLN GERMANLANDO****AGENTOJ POR ĈEĤOSLOVAKIO:**

Otto Sklenčka, Hradec Králové kaj

Otto Lumpe, Trutnov.

Právě vyšel:

SLOVNIK
ESPERANTSKO-ĈESKÝ

Sestavili V. Čánský a L. Riedl.

Cena 20 Kč.

Dále upozorňujeme na:

UČEBNICE ESPERANTA

Sepsali Ing. Žďárský a K. Procházka.

Obsahuje mluvnicí, cvičebnici s čítankou a
slovníčkem, rozmluvy, korespondenci.

Cena 20 Kč.

*Na skladě u všech knihkuptců neb u firmy***JINDŘ. BAČKOVSKÝ,**československé knihkupectví, antikvariát
a nakladatelství

V PRAZE, ŽITNÁ UL. U NÁR. MUSEA.

LA PROGRESO

OFICIALA ORGANO
DE ĈEĤOSLOVAKA ASOCIO
ESPERANTISTA

VII. JARKOLEKTO

NOVEMBRO 1923 — OKTOBRO 1924

RESPONDA REDAKTORO RUD. HROMADA

REDAKCIO & ADMINISTRACIO:

PRAHA VII.

SOCHAŘSKÁ 333

PRESAS JAN MINÁŘ A SPOL. NYMBURK.

TABELO DE ENHAVO

LITERATURO

Signo * montras poemon. Paĝojn kun litero b serĉu en la 2-a n-ro.

Originala:

*Baghy Julio (Budapest): Aŭtune sub la kverko	105
Koch H. (München): La festo de la Kristnasko	3b
Sitko J. (Brno): Revekiĝo de la naturo	93

Tradukita:

El la ĉeĥa:

Jirásek Al. Golem. Trad. Rud. Fridrich	2
Machar J. S.: *Hannibal ante portas. Trad. Mil. Lukáš	58
Korala tufo. Trad. Rud. Fridrich	78
Mužik Aug. Eug.: La insulo de la estonteco. Trad. Šeránek B.	67
*Neruda Jan: Nia horloĝo. Trad. Miloš Lukáš	31
Konsento. Trad. la sama	31
Al la patrineto. Trad. la sama	93
Konsolo. Trad. la sama	93
*Sova Ant.: Pastoralo. Trad. Miloš Lukáš	58
Vrba Jan: Kristnaska arbo. Trad. Karel Procházka	2b 30
*Vrchlický Jaroslav: Jasmeno. Trad. Miloš Lukáš	93
*Nacioj himnoj. Trad. la sama	110

El la angla:

Dickens Charles: Sydney Carton kaj la kudristino. Trad. J. Baird	66

El la bulgara:

Bogdanov Fedor: La kranio. Tradukis J. H. Krestanoff	110

El la estona:

*Heiberg Maire: Mi vagadis en stellumo. Trad. Hilda Dresen	3b
*Popola kanto: La Harpo. Trad. la sama	79

El la finna:

Suonio: La frosto. Trad. S. Saikkola	42

El la litova:

Krévé-Mickevičius V.: Sorto de l' pego. Trad. J. Koch	3

El la persa:

Saadi: Rakonto el Golestan. Trad. E. Rebrik	68

Proverboj:

Voĉo: Dek novaj proverboj	42
Dr. L. L. Zamenhof — Rud. Fridrich: Proverboj	68

EL SCIENCO

Dr. Stan. Kamaryt (Bratislava): <i>Fiziko</i> : Pri la elektronoj	4
Teoriaj fundamentoj de la radiotelefonio	68
<i>Kemio</i> : Pri la vitaminoj	31
<i>Filozofio</i> : Temo de la filozofio	5b
Viveca elano	43
MUC. Riedl Lad. (Nová Paka): <i>Medicino</i> : Insulino	43
Nova kuracilo	80
Pichon (trad. Žďárský-Procházka): <i>Psikologio</i> : La memoro kaj la sento	32

Notoj:

Hmd: El leciono de fiziko	32
Radiotelefona konferenco	80
Scienca organizo de laboro	80
Ing. Molnár B. (Praha): Labora efekto de kilovathoro	5b

NOVA EŬROPO

Ĉeĥoslovakio:

La virinoj en ĈSR. Originale de Fr. Plamínková, trad. M. Cimrová (Praha):	
Kion la virinoj atingis	6
Edukado de la virinoj	5b

Rajto je laboro	33	44
Laborkondiĉoj		70
Sukcesoj en leĝodonado		94
Leĝodonaj reformoj		111
Ĉeĥa pentristo: Max Svabinský (—ou—)		7
Ĉeĥa muzikkomponisto: Smetana (H. B. Květoň)		53
La muziko de Smetana (Dr. W. Kienzl-Wien, trad R. Hromada)		56
Ĉeĥaj poetoj: J. S. Machar (de Jan Havran)		57
Ant. Sova (de Miloš Lukáš)		57

Bulgario :

Verkisto Najden Geroff (de I. H. K—off)		33

Latvio :

Latvio, orig. de Rud. Fridrich		5

Notoj pri ĈSR :

Alexander Batěk (Stan. Kamaryt)		112
Areo de ĈSR (bšk)		34
Budĝeto de ĈSR (bšk)		34
Ciferoj interesaj pri ĈSR (Gz)		7
Grotaro ĉe Macocha (Hmd)		103
Operoj ĉeĥaj en Hispanio (Hmd)		34
Sciencia organizo de laboro, kongreso de (Hmd.)		94
Taylorismo kaj violonistoj (J. P.)		111
Tipografoj ĉeĥaj en Londona konkurso (Hmd.)		34
Universitatoj en Praha (Hmd)		34

ESPERANTISTA MOVADO

Tutmonda

Centraj organizajoj: Centra Komitato (R. H.)		6
Lingva Komitato		104
UEA: Teritorio Ĉeĥoslovaka (O. Sklenčka)	6b 35 47	60
Membra kunveno en Praha		46

Kongresoj:

La XV. La plej multenombra kongreso (Dr. Stan. Kamaryt)		8
La XV.		34
La XVI.: La XVI en Wien	34 46 59	95
Gravaj informoj por la kongresanoj		59 101
Raporto pri la XVI. (R. H.)		112
Paska konferenco en Genève 1924 (R. H.)	46 71	82

Junula :

Grava informo por vojaĝanta junularo		81

Katolika :

La IX. katolika kongreso en Wien 1924		59

Blindula :

Esperanto inter blindularo (Bož. Vlčková)	9	85
Atentinda propono (Bož. Vlčková)		46
Atentinda propono (Vuk Echtner)		86
Soĉne (B. Vlčková)		95

Pacifista :

Alvoko de Universala Pacifista Ligo		104

Laborista :

Oficiala informilo de Ĉs. Laborista Ligo Esp.	38 50 74	97

Diversa :

Zamenhof-monumento (R. H.)		6
Dro Al. Giesswein (bh)		7

Radio :

Radiotelefona konferenco (Hmd)		80
Radiotelefonaj paroladoj en ĈSR	34 47	59

Ĉeĥoslovaka :

Kroniko el ĈSR	13 9b 37 49 61 73 84 97 106	116
Oficiala informilo de Ĉeĥoslovaka Asocio Esp.	14 10b 39 50 62 86	98 117
V. Generala kunveno de ĈAE (R. H.)		41 62

II Ĉeĥoslovaka kongreso esp. 1924 (R. H.)	65	72	77	89
Neagrabla artikolo (R. H.)				29
Ministeriaj dekretoj pri instruado de esp. (Aug. Pitlík)	10	7b		34
Statistiko de oficiala instruado de esp. (Dr. Stan. Kamaryt)				34
Letero de Komerca ĉambro pri esp.				92
Manifesto al ĉs. esperantistaro				1
Sur la nova vojo (R. H.)				1b
Ĉs. Esp. Instituto	13	49	85	97
Regionaj kunvenoj: Orientbohemiaj: 14. en Malé Svatoňovice				13
16. en Král Dvůr			37	49
17. en Trutnov				97
18. en Jablonné n./O.				106
19. en Choceň				117
Okcidentbohemiaj: 5. en Štupno				10b
6. en Škvřňany				85
7. en Dolní Lukavice				117
Moraviaj: en Opava				13
en Slezská Ostrava			10b	37
en Bystřice p./H.				10b
en Olomouc				73
en Hranice				10b
Amika kunveno en Ĉeská Lípa				13
Antaŭkongresaj tagoj en Praha				115
Postkongresa karavano al Macocha				115
Hlasy z ĉtenářstva. M. K.				117

PROPAGANDO :

Propaganda fako de ĈAE	15	11b	39	51	63	75	87	99	107	118
Propagandu!										74
Propagandu per faktoj										109
Rozsáhlá letáková propaganda										79
Al la legantoj									12	50
Diversaj informoj								74	86	118
Bibliografio			12	96	37	49	61	83		116

LINGVA FAKO

Revise našich slovníků										11
Návrhy prof. Fridricha										11
Doplňky slovníku Cejkova (Rud. Hromada)		8b	36	48	82					96
Ĉeĥismoj (J. Ježek)										82
Kysličníky dusíku (Dr. St. Kamaryt)										96
Neksta R. H.										10
Odpovědi na jazykové dotazy									8b	37
										48

CVIČNÉ TEXTY

První číslice značí stranu českého textu, druhá překladu.

Papírový věk										11	36
Žalář času										9a	48
Boj proti násilí										36	60
Konej cviky dechové										48	73
Vzdělávaje sebe										60	82
Štěstí										73	96
Je nutno jednati										82	115
Pes a potok										97	115

